

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У
БЕОГРАДУ
Гж 2717/22
26.2.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стојилковић, председника већа, Татјане Лемајић и Станиславе Митровић, чланова већа, у парници тужилаца-противтужених АА из ..., ББ из ..., чији су заједнички пуномоћници Драган Иконић, адвокат из Београда, улица Омладинских бригада број 184/11 и Младен Стиковић, адвокат из Београда, улица Ћевђелијска број 27 и ВВ, из ..., чији је пуномоћник Ксенија П. Исаиловић, адвокат из Београда, улица Булевар Михаила Пупина број 165а, против тужене-противтужиље Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво из Београда, улица Косовска број 31 и туженог Града Београда, кога заступа Градско правобранилаштво Града Београда, улица Тиршова број 3, ради утврђења, одлучујући о жалби тужене-противтужиље Републике Србије и туженог Града Београда, изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду П 2907/20 од 24.02.2022. године, након одржане расправе пред другостепеним судом дана 26.02.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ решење садржано у ставу првом изреке пресуде Вишег суда у Београду П 2907/20 од 24.02.2022. године, а жалба тужене-противтужиље Републике Србије **ОДБИЈА** као неоснована.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 2907/20 од 24.02.2022. године у ставу трећем изреке тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев тужилаца-противтужених АА, ББ и ВВ којим је тражено да се утврди да су тужиоци-противтужени носиоци права сувојине на кући, сваки са по 1/3 идеалног дела куће која се налази у ... у улици ..., површине 224 м2 на парцели број ..., ЛН бр.... КО ... (...), а што би тужена-противтужиља Република Србија и тужени Град Београд били дужни да признају и трпе, да се тужиоци на основу ове пресуде упишу као власници код надлежне службе за катастар непокретности, као неоснован.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 2907/20 од 24.02.2022. године у ставу четвртом изреке, тако што се **УСВАЈА** као основан противтужбени захтев тужене-противтужиље Републике Србије, па се **ОБАВЕЗУЈУ** тужиоци-противтужени АА и ББ да туженој-противтужиљи Републици Србији предају у посед испражњен од свих лица и ствари,

на слободно коришћење и располагање стан број ... у улици ... у ..., површине 224 м2, у објекту изграђеном на кат.парцели број ... КО ..., уписано у ЛН бр... КО ..., у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу петом изреке пресуде Вишег суда у Београду П 2907/20 од 24.02.2022. године и то тако што се:

ОБАВЕЗУЈУ тужиоци противтужени АА и ББ, да туженој противтужиљи Републици Србији солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 307.500,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ тужиља ВВ, да туженој противтужиљи Републици Србији солидарно са тужиоцима противтуженима АА и ББ, накнади трошкове парничног поступка у износу од 96.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

ОБАВЕЗУЈУ тужиоци противтужени АА и ББ да туженом Граду Београду солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 235.500,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ тужиља ВВ да туженом Граду Београду солидарно са тужиоцима противтуженима АА и ББ, накнади трошкове парничног поступка у износу од 72.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци противтужени АА и ББ и тужиља ВВ да солидарно туженој противтужиљи Републици Србији накнаде трошкове другостепеног поступка у износу од 98.250,00 динара, а туженом Граду Београду у износу од 38.250,00 динара у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужилаца противтужених АА и ББ и тужиље ВВ за накнаду трошкова другостепеног поступка.

ВРАЋАЈУ СЕ списи предмета П 2907/20 Вишем суду у Београду, ради одлучивања о преосталим евентуалним тужбеним захтевима тужилаца противтужених АА и ББ и тужиље ВВ.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 2907/20 од 24.02.2022. године, ставом првим изреке дозвољено је преиначење тужбе из поднеска од 16.06.2021. године и са рочишта од 16.12.2021. године.

Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужилаца-противтужених АА, ББ, којим је тражено да се утврди да су носиоци права сусвојине на кући са по 1/2 идеална дела, а који се налази у ... у улици ..., површине 224 м2 на парцели број ..., ЛН бр... КО ... (...) што би тужена-противтужиља Република Србија и тужени Град Београд били дужни да признају и трпе, као неоснован.

Ставом трећим изреке, усвојен је тужбени захтев тужилаца-противтужених АА, ББ и ВВ, па је утврђено да су тужиоци-противтужени носиоци права сусвојине на кући, сваки са

по 1/3 идеалног дела куће која се налази у у улици ..., површине 224 м² на парцели број ..., ЛН бр... КО ... (...), што су тужена-противтужиља Република Србија и тужени Град Београд дужни да признају и трпе, да се тужиоци по основу ове пресуде упишу као власници код надлежне службе за катастар непокретности.

Ставом четвртим изреке, одбијен је противтужбени захтев тужене-противтужиље Републике Србије којим је тражено да се обавезу тужиоци-противтужени АА и ББ да противтужиљи – туженој Републици Србији предају у posed, испражњен од свих лица и ствари, на слободно коришћење и располагање стан број ... у улици ... у ..., површине 224 м², у објекту изграђеном на кат.парцели број ... КО ..., уписан у ЛН бр... КО ..., као неоснован.

Ставом петим изреке, обавезани су солидарно тужена-противтужиља Република Србија и тужени Град Београд да солидарно тужиоцима-противтуженима на име трошкова парничног поступка исплате и то: солидарно ББ и АА износ од 718.550,00 динара и ВВ износ од 262.350,00 динара.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавила тужена-противтужиља Република Србија побијајући је у ставу првом, трећем, четвртом и петом изреке због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања. Трошкове другостепеног поступка опредељено је тражила.

Тужени Град Београд благовремено је изјавио жалбу побијајући наведену пресуду у ставу трећем и петом изреке због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно утврђеног чињеничног стања. Трошкове другостепеног поступка опредељено је тражио.

Тужиоци-противтужени АА и ББ благовремено су доставили одговор на жалбу тужене-противтужиље Републике Србије и туженог Града Београда. Трошкове другостепеног поступка опредељено су тражили.

Апелациони суд је испитао побијану пресуду у границама законских овлашћења из члана 386 и 402 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр.72/11, 55/14, 78/18 и 18/20) и оценио да је жалба тужене-противтужиље Републике Србије и жалба туженог Града Београда основана.

Сагласно члану 383 став 3 Закона о парничном поступку у овом поступку било је нужно заказати главну расправу пред другостепеним судом, јер је првостепена пресуда већ једанпут била укинута, а у спроведеном поступку чињенично стање није потпуно и правилно утврђено нити је правилно примењено материјално право.

На одржаној расправи у доказном поступку, Апелациони суд у Београду је поново извео доказе који су изведени пред првостепеним судом и у допуни доказног поступка извео је доказ читањем дописа од 17.05.1948. године упућеног од стране ГГ другу ДД, дописа генералног секретара председника републике бр.858/54 од 27. фебруара 1954. године упућеног Народном одбору Општине Топчидерско брдо и дописа број 858 од 16.09.1954. године упућеног Народном одбору Топчидерско брдо и након оцене изведених доказа у складу са одредбом члана 8 Закона о парничном поступку утврдио следеће чињенично стање.

Уговором о поклону закљученим 30. децембра 1946. године, овереним пред Среским

судом за трећи реон у Београду дана 02. јануара 1947. године, закљученим између мајке тужилаца-противтужених ЂЂ као поклонодавца и Централног комитета Комунистичке партије Југославије као поклонопримца, уговарач ЂЂ поклонила је без икакве накнаде поклонопримцу своје непокретно имање у улици ... уписано у А листу земљишно књижног улошка број ..., катастарске општине ..., парцела број ..., која се састоји од плаца 1149,10 м² и зграде, без икаквих терета и без права на повраћај по ма каквом основу као и сва остала права која су проистекла и везана за поменути објекат. На основу наведеног уговора ЂЂ сагласила се да се без њеног даљег пристанка укњижи право власништва на напред описаном имању у корист Комунистичке партије Југославије. Закључком Среског суда за трећи реон од 10.01.1947. године, на основу наведеног уговора о поклону дозвољена је укњижба права власништа у ЗКУЛ број ... КО... у корист Комунистичке партије Југославије.

Дописом ГГ од 17.05.1948. године, ДД извештен је да у вези његовог стана који се налази у ... улици број ..., добијено је наређење да се ослободи плаћања станарине убудуће и како је то наведено у допису "Ви сигурно знате у вези чега". Дописом генералног секретара председника Републике број 858/54 од 27. фебруара 1954. године, Народном одбору Општине Топчидерско брдо, произилази да је председник донео одлуку да се из фонда државних репрезентативних зграда, односно стамбеног фонда којим управља Кабинет, издвоје и предају на управљање наведеном Народном одбору виле са припадајућим парцелама и то вила у улици ..., у ... и у ... предата је на управљање Народном одбору Општине Топчидерско брдо, с молбом да се усвоје предлози и објашњења да на првом спрату виле станују два станара, службеници Кабинета, са којима ће Народни одбор регулисати питање кирије у смислу постојећих прописа. У ... виле станује ДД са својом породицом од шест чланова и станари ове куће плаћали су кирију до сада Кабинету, док ДД кирија није била наплаћивана из разлога што је ДД био власник ... у ул. ...и он је ту ... после ослобођења поклонио ЦК КПЈ, због тога што је у тој ... 1941. године уочи устанка, неколико месеци боравио ...и што су се ту одржавале конференције у вези са организацијом устанка због чега ова вила представља историјски објекат, а до сада није претворена у музеј због финансијских разлога, међутим историјски карактер ... остаје и постоји могућност да се... претвори у музеј. Наведену ... ЦК КПЈ 1949. године предао је на управљање градском Народном одбору и 1952. године ... је преузета на управљање од стране војне поште ..., а од августа 1953. године налази се под управом Кабинета председника Републике. После предаје ... у улици ... као поклон, ДД добио је бесплатно додељен стан у ... Приликом предаје ... у ..., наведеном Народном одбору, сматра се да због моралних обавеза према ДД, треба његово питање третирати као посебан случај. Стан у коме сада борави ДД разврстан је у другу категорију, а заједно са ходницима и предсобљима представља приличну површину. Ако се њему убудуће наплаћује кирија према постојећим тарифама, биће погођен великом висином кирије, а поготово чињеницом да је своју кућу поклонио заједници, а сада треба да плаћа кирију. ДД сматра да не може примити стару кућу натраг, а такође не жели да ужива стан бесплатно. На основу изнетог предложено је да наведени одбор приликом преузимања ... у ... регулише наведено питање на тај начин што би се издао званични акт, а један примерак уручио ДД који би садржао поред осталог и одлуку да ће се ДД наплаћивати убудуће, док буде становао у овој кући само један део кирије (можда 1/3 или 1/2), уместо пуног износа кирије према важећим прописима. Дописом Кабинета председника Федеративне Народне Републике Југославије број 858 од 16. септембра 1954. године упућеног Народном одбору "Топчидерско брдо" произилази да је ... у улици ... била својина ДД коју је 1945. године поклонио ЦК КПЈ и од стране одбора инг. ДД обезбеђен је стан у ... у ..., с тим да он на име кирије одржава стан у исправном стању међутим, ДД је поставио питање да се трајно редовним путем њему обезбеди стан у ..., да му се додели још неко одељење у тој ..., те је потребно одредити стручну комисију која ће извршити процену вредности ... у улици ... са плацем, као и ... у улици ...

Стамбена управа Н.О. Општине Топчидерско брдо као орган управљања са ЕЕ као корисником стана, дана 13.09.1956. године, закључила је уговор о коришћењу стана у улици ..., који се састоји од четири собе, површине 146 м², који ће корисник стана користити са члановима домаћинства супругом ЂЂ, децом ВВ, АА и ББ и кућном помоћницом. Решењем Одељења за стамбене послове Народног одбора Општине Савски венац број 10-26980/31 од 21.12.1959. године, носиоцу станарског права за стан у улици ..., површине 105 м², одређена је месечна станарина почев од 01. јануара 1960. године. ЕЕ као носилац станарског права, са Градским стамбеним предузећем, дана 20.08.1968. године закључио је уговор о коришћењу стана на неодређено време у улици ..., површине 162 м² који ће као носилац станарског права користити заједно са члановима домаћинства супругом ЂЂ, ћерком АА и сином ББ. Између Градског стамбеног предузећа с једне стране и ЕЕ као носиоца станарског права дана 25.02.1975. године, закључен је уговор о коришћењу стана на неодређено време у улици ..., укупне површине од 224 м², који ће носилац станарског права користити заједно са члановима домаћинства супругом ЂЂ, ћерком АА и сином ББ.

Решењем Савезне Владе, Комисије за стамбена питања број 36-272/2000 од 09. маја 2001. године, на основу члана 34 Закона о становању, те члана 29 Пословника Савезне Владе, ЂЂ, супруга покојног ЕЕ који је преминуо 13.12.1998. године, одређена је за закупца на неодређено време на стану броју ..., површине 224 м² у улици ... у ... из Стамбеног фонда савезних органа који ће користити са ћерком АА и сином ББ. ЂЂ, дана 12.01.2004. године поднела је Првом општинском суду, предлог за доношење решења које замењује уговор о закупу стана на неодређено време и то стана број ... у улици ..., на првом спрату, укупне површине 224 м² који ће користити са ћерком АА и сином ББ и правноснажним решењем Првог основног суда у Београду Р1 бр. 301/10 од 03.02.2014. године, прекинут је ванпарнични поступак до правноснажног окончања парничног поступка који се води пред Првим основним судом у Београду П бр. 27031/11.

Правноснажном пресудом Првог основног суда у Београду П.27031/11 од 30.09.2016. године, донетој у парничном поступку по тужби тужилаца АА и ББ, а против тужених Града Београда, Републике Србије и ЈП "Градског стамбеног" из Београда, одбијен је тужбени захтев тужилаца АА и ББ, којим су тражили да се утврди да имају право да наставе да трајно користе као носиоци права закупа на неодређено време стан број ... у ..., у згради у улици ..., на првом спрату, укупне површине 224 м², који се састоји од пет соба, једне кухиње, два купатила са клозетом, једног предсобља, једног антреа, једне оставе, три терасе, једног подрума, једне девојачке собе, једне котларнице, WC-а у подруму, угљарнице, пегларнице, гараже, једне оставе на тавану (цела зграда је била), саграђене на кат.парц. ..., све уписано у листу непокретности број ... КО ..., а што би тужени Град Београд и Република Србија, Републичка дирекција за имовину Републике Србије били дужни да признају и трпе да се на основу ове пресуде закључи уговор о закупу предметног стана између АА и ББ и ЈП "Градског стамбеног".

Из списка стамбених зграда и станова који се изузимају од откупа односно продаје, сагласно Одлуци о одређивању стамбених зграда и станова на којима право својине има СРЈ ("Сл.лист СФРЈ" број 44 од 14.06.1991. године) произилази да је наведено 72 непокретности, између осталих и стамбена зграда у улици ..., изграђена 1930. године, да има један стан број ..., површине од 193 м². Републичка дирекција за имовину РС, дописом од 21.02.2012. године известила је Градску управу Града Београда да је поднета пријава за кућу и земљиште у улици ... (...) у складу са Законом о пријављивању и евидентирању одузете имовине, с тим да је дописом од 22.02.2012. године предметна непокретност евидентирана као репрезентативни

објекат – вила бивше СРЈ, сагласно Одлуци о утврђивању стамбених зграда и станова на којима право својине има СРЈ, који се не могу откупљивати, односно продавати, те је предметна непокретност у јавној својини Републике Србије.

Уговором о доживотном издржавању ЗР 474/04, закљученим дана 24.06.2004. године пред Другим општинским судом у Београду, између ЖЖ као примаоца издржавања и АА као даваоца издржавања, прималац издржавања располагао је у корист даваоца издржавања, а своје сестричине, следећим непокретностима: троипособним станом број 4, на првом спрату, куће на углу улице ... и ..., стамбено-пословна, у Београду, на к.п.бр.... уписано у ЗКУЛ ... КО ..., правом власништва 1/6 идеалног дела на кући кућни број ... са две зграде у улици ... на к.п..., описаној као ЗК тело II, са одговарајућим правом коришћења наведене кат.парц., правом коришћења неизграђеног земљишта са уделом од 1/6 идеалног дела на к.п.бр.... и к.п.бр.... описаном као ЗК тело I, све уписано у ЗКУЛ ... КО... и правом власништва на делу к.п.бр.... поседовни лист ... КО ..., стечено по основу Уговора о купопродаји закљученим пред Општинским судом у Бару, под бр. Ов-1875/69 од 06.10.1969. године. Тужиља, АА као продавац, дана 28.03.2008. године закључила је Уговор о купопродаји непокретности I Ов.бр.5280/2008 са ЗЗ као купцем, који је за предмет имао трособан (по решењу Другог општинског суда у Београду Дн.11970/06 од 07.06.2006. године троипособан) стан број ... на првом спрату зграде број ... у улици ... у ..., уписаног у лист непокретности ... КО ..., за купопродајну цену од 150.000 евра.

Уговором о размени непокретности закљученим 25.06.2007. године, под I/4 Ов.бр.9908/07, закљученим између тужиље АА с једне стране и ИИ с друге стране, уговарач АА даје у замену своје земљишно-књижно право власништва са уделом од 1/6 идеалног дела на кући к.бр... у улици ... (бивша ...) са две зграде, постојеће на кат.парцели број ..., све описано у А листу ЗКУЛ ... као ЗК тело II КО ..., као и земљишно-књижно право коришћења са уделом од 1/6 идеалног дела на кат.парцелама број ... и ... као осталом неизграђеном грађевинском земљишту, обе уписане у ЗКУЛ ... КО ..., за ванкњижно право власништва на кући к.бр... у улици ... у ..., постојеће на грађевинској парцели број ... КО ..., формиране од кат.парцеле број ... старог премера којој одговара кат.парцела број ... новог премера, кат.парцеле број ... старог којој одговара кат.парцела број ... новог премера, кат.парцеле број ... старог премера, кат.парцеле број ... старог премера којој одговара кат.парцела број ... новог премера и кат.парцеле број ... старог којој одговара кат.парцела број ... новог премера КО ... уговарача ИИ. Уговарач ИИ даје у замену своје ванкњижно власништво куће к.бр... у улици ... у ..., постојеће на грађевинској парцели број ... КО ..., која је формирана од кат.парцеле број ... старог премера, којој одговара кат.парцела број ... новог премера, кат.парцела број ... старог премера, којој одговара кат.парцела број ... новог премера, кат.парцеле број ... старог премера, кат.парцеле број ... старог премера, којој одговара кат.парцела број ... новог премера и кат.парцеле број ... старог којој одговара кат.парцела број ... новог премера КО ... за земљишно-књижно право власништва са уделом од 1/6 идеалног дела куће к.бр... у улици ... (бивша ..) са две зграде, постојеће на кат.парцели број ..., све уписано у А листу ЗКУЛ ... као ЗК тело II КО ..., као и право коришћења са уделом од 1/6 идеалног дела на кат.парцели број ... и ... КО ..., као осталом неизграђеном грађевинском земљишту уговарача АА.

Тужиља АА, као продавац, дана 25.06.2007. године закључила је Уговор о купопродаји непокретности I/4 Ов.бр.9909/07 са ЈЈ као купцем и истим је располагала ванкњижним власништвом куће к.бр... која се налази у ... у улици ..., постојеће на грађевинској парцели број ... КО ..., која је формирана од кат.парцела број ... старог премера којој одговара кат.парцела број ... новог премера, кат.парцеле број ... старог премера којој одговара

кат.парцела број ... новог премера, кат.парцеле број ... старог премера, кат.парцеле број ... старог премера којој одговара кат.парцела број ... новог премера и кат.парцеле број ... старог премера којој одговара кат.парцела број ... новог премера КО ..., а по основу Уговора о размени непокретности овереног код Другог општинског суда у Београду дана 25.06.2007. године, под I/4 Ов.бр.9908/07 за уговорену купопродајну цену у износу од 275.000 евра коју је продавац у целости исплатио уплатом на рачун продавца код његове изабране банке у моменту закључења уговора.

Уговором о размени непокретности I/2 Ов.бр.8564/07 од 28.06.2007. године, закљученим између тужиоца ББ с једне стране и ИИ са друге стране, уговорне стране су се међусобно споразумеле да се изврши замена непокретности и то тако што уговарач ББ даје у замену своје земљишно-књижно право власништва са уделом од 1/6 идеалног дела на кући к.бр... у улици ... (бивша ...) са две зграде, постојеће на кат.парцели број ..., све описано у А листу ЗКУЛ ... као ЗК тело II КО ..., као и земљишно-књижно право коришћења са уделом од 1/6 идеалног дела на кат.парцелама број ... и ... као осталом неизграђеном грађевинском земљишту, обе уписане у ЗКУЛ ... КО ... за земљишно-књижно право власништва са уделом од 2/3 од 1/2 идеалног дела на згради број ... у улици ... у ..., постојеће на кат.парцели број ... земљиште без зграде, описаној у А листу ЗКУЛ број ... КО ..., као ЗК тело II, као и неукњиженог дела у истом уделу, све изграђено у грубим грађевинским радовима, као и ванкњижно право власништва на довршеном уселивом стану површине од 113,70 м², који се налази на правом спрату, затим ванкњижно право власништва на недовршеном стану у површини од 50,60 м², као и ванкњижно право власништва на недовршеном стану у површини од 46 м², која оба стана се налазе у поткровљу породичне стамбене зграде у ..., у улици ..., постојеће на кат.парцели број ... (ГП ...) која грађевинска парцела има површину од 758м² формиране од кат.парцеле број ... старог односно ... новог премера, кат.парцеле број ... старог односно ... новог премера, кат.парцеле број ... старог односно ... новог премера и кат.парцеле број ... старог односно ... новог премера све уписано у КО ... са правом употребе улазне пешачке стазе од улазне мале дворишне капије до заједничких улазних врата у породичну кућу са заједничком употребом степеништа без права на употребу подрума и гараже, базена и осталог дела дворишног плаца а другог уговарача ИИ.

Тужилац ББ, дана 28.06.2007. године закључио је уговор о продаји непокретности I/2 Ов.бр.8565/07 са КК као купцем, којим је располагао ванкњижним правом својине уселивог стана у површине 113,70м² који се налази на првом спрату, затим недовршеним станом у површини од 50,60м² и недовршеним станом у површини од 46м² који се налазе у поткровљу породичне стамбене зграде у ... у улици ..., постојећој на кат.парцели број ... (ГП ...) која грађевинска парцела има површину од 758м² степену по основу уговора о размени овереног код Другог општинског суда у Београду под Пословним бројем I/2 Ов.бр.8564/07 од 28.06.2007. године за купопродајну цену у износу од 135.000 евра.

Уговором о продаји непокретности овереним дана 28.06.2007. године под I/2 Ов.бр.8566/07 тужилац ББ као продавац располагао је сувласничким уделом од 2/3 од 1/2 идеалног дела на згради број ... у улици ... у ... постојећој на кат.парцели број ..., земљиште без зграде, описаној у А листу ЗКУЛ ... КО ... као ЗК тело II у грубим радовима као и неукњиженог дела у истом уделу на истој непокретности а по основу уговора о размени непокретности овереног код Другог општинског суда у Београду под Пословним бројем I/2 Ов.бр.8564/07 од 28.06.2007. године за купопродајну цену у износу од 165.000 евра.

Према уверењу Градске управе града Београда, Секретаријата за финансије од

01.11.2012. године и 05.11.2012. године произилази да се тужиоци противтужени АА и ББ налазе у службеној евиденцији обвезника по основу пореза на имовину физичких лица али се исти не задужују, јер је непокретност отуђена продата. Према уверењу Републичког геодетског завода Службе за катастар непокретности од 04.11.2012. године, 11.12.2012. године и 12.12.2012. године произилази да тужиоци противтужени АА и ББ немају уписаних непокретности на подручју катастарских општина на територији Општина Палилула, Звездара, Врачар, Стари град, Савски венац, Раковица, Вождовац, Чукарица, Земун и Нови Београд.

Према уверењу Министарства унутрашњих послова, Одељења за управне послове произилази да је тужилац противтужени ББ од 12.10.1964. године пријављен на адреси ... а тужилца противтужена АА била је пријављена од 03.07.1956. до 30.12.1992. године на адреси ..., од 30.12.1992. до 22.05.1993. године на адреси улица ... број ... а од 21.05.1993. године пријављена је на адреси ...

... дана 25.08.2010. године упутио је писмо под ознаком “приватно и поверљиво” тужиоцу противтуженом ББ којем потврђује његов превремени одлазак у пензију тако да је његов последњи дан на послу 05.10.2010. године.

Тужилац противтужени ББ води се као обвезник плаћања трошкова по основу рачуна Јавном комуналном предузећу “Инфостан” и рачуна за електричну енергију за стан у улици ... улаз ..., стан број ... а исти се и по основу решења Градске управе града Београда, Секретаријата за јавне приходе дужи за наведену непокретност и порезом на имовину.

Решењем Другог општинског суда у Београду О.бр.1278/99 од 16.09.1999. године расправљена је заоставштина покојног ЕЕ преминулог 13.12.1998. године и за наследника су по основу тестаменталног основа наслеђивања на новчаним износима на девизним и динарским рачунима оглашени син оставиоца ББ и ћерке оставиоца АА и ВВ док је из преостале заоставштине оставиоца а након располагања тестаментом а које се састоји из ванкњижног права власништва на стану број ... у згради у улици ..., први спрат, општина Савски венац, површине 224м² стеченог по основу решења Другог основног суда у Београду Р.315/94 од 27.09.1996. године издвојено сувласништво у делу 1/2 у корист супруге оставиоца ЂЂ док је на преосталој заоставштини оставиоца а након издвајања у корист супруге за наследника су оглашени супруга оставиоца ЂЂ са уделом на 5/8 идеалних делова и ћерке оставиоца АА са уделом од 2/8 и ВВ са уделом од 1/8 наведене активе. Заоставштина покојне ЂЂ расправљена је решењем Првог основног суда у Београду О.бр.1836/18 од 10.05.2008. године и за наследнике по законском основу наслеђивања а на основу споразума о деоби заоставштине коју чине неовчана средства и право сукоришћења гробница, оглашени су ББ син оставиље и ћерке оставиље АА и ВВ свако са уделом од 1/3 идеалног дела.

Према листу непокретности ... катастарске општине ..., парцела број ..., земљиште под зградом и другим објектом, укупне површине 19 ари 58м², градско грађевинско земљиште јавна је својина града Београда а породична стамбена зграда на наведеној парцели, у улици ... државна је својина са уделом 1/1 Републике Србије, Извршни одбор народног одбора града Београда, Београд.

Према исказу тужиоца протуженог ББ, саслушаног у својству парничне странке произилази да на адреси ... постоје три куће број ..., ... и ... и кућа број ... је била увек репрезентативни објекат за стране делегације док је кућа број ... породична кућа у којој се родио и у којој су живели његови родитељи и његове сестре, с тим што је сестра ВВ након

удаје 1958. године напустила кућу. Завршио је студије у ... након чега се запослио у ... која је обављала радове у Загребу, Ријеци, Крку након чега је у тој истој фирми радио у ... где се 1978. године оженио а 1980. године са супругом је прешао да живи у ..., али је сваке године за годишњи одмор долазио са породицом у ... Пензионисао се 05.10.2010. године од када стално живи у Његови родитељи били су власници куће... у улици ... сада ... у којој је за време Другог светског рата боравио ... и која је требала да постане музеј, међутим дата је неком војном лицу и уместо те куће његови родитељи добили су кућу у ...

Према исказу тужиље противужене АА, произилази да су њени родитељи били власници куће ... у коју су се породично уселили крајем 1940. године, међутим када је започео Други светски рат до септембра месеца 1941. године у кући је боравио ... Њени родитељи били су учесници рата и у ... су се вратили 1945. године међутим, нису могли да се врате у своју кућу и речено им је да морају да се обрате...у вези коришћења куће која се водила на њену мајку ЂЂ и тада им је предочено да кућа припада држави а да ће заузврат добити другу кућу, након чега је сачињен уговор који су потписали ЈЈ и ЂЂ и тада им је припала у замену кућа у улици ... у коју су се уселили 1946. године. У то време није постојала могућност да се добије кућа у власништво али су они плаћали све обавезе и трошкове с тим што је њен отац добио од ... обавештење да не мора да плаћа “кирију” и касније им је додељено станарско право. После смрти оца 1998. године предали су документа како би добили пренос станарског права на ЂЂ и решењем комисије ЂЂ је одобрено да може да настави са коришћењем предметне непокретности у улици ... која никада није била резиденционални објекат. У спорној непокретности, у континуитету живи откада им је кућа додељена, нема другу непокретну имовину у својини, радила је у ..., била је пријављена на адреси у улици ... и та непокретност била је у њеном власништву.

Тужиоци тужбени захтев заснивају на околностима да је након окончања рата њихова мајка своју непокретност која је била у њеном у власништву морала да поклони Централном комитету комунистичке партије Југославије како би се она касније претворила у музеј, међутим како је иста пренета у приватно власништво трећем лицу, то води закључку да им њихова кућа никада не може бити враћена у својину. Да је намера државе била да се породици ... адекватно одужи, произилази из дописа ГГ из ког проистиче да породица ... није у обавези да убудуће плаћа станарину за кућу у улици ... управо због тога што су поклонили своју кућу – вилу у улици ... и у допису је коришћена сентенца “Ви сигурно знате због чега”. Да је држава имала јасну намеру да направи разлику у праву на непокретности у ... у односу на породицу ... проистиче и из дописа кабинета председника Републике где је наглашено да је због тога што је породица ... поклонила СК КПЈ своју вилу постоји морална обавеза према породици да се његово (имовинско) питање третира као посебан случај. Статус тужилаца у потпуности је упоредив са правима приватних власника, намера државе је била јасна и усмерена у правцу давања куће у ... тужиоцима у статус који се може изједначити са приватним власништвом јер је фактички дошло до размене непокретности између тадашње државе и породице ... на начин да је у замену за ... која је раније била у власништву породице ... у улици... (сада ...) држава породици ... дала кућу у ... Чињеница да то није могло да буде озваничено кроз формалне уговоре о размени непокретности утемељена је у друштвеном, односно државном уређењу које је тада било успостављено и околностима где је приватна својина била третирана као реликт претходне државе засноване на приватној својини и власничким правима. Како је дошло до размене непокретности сагласно члану 552 Закона о облигационим односима то спорна непокретност, кућа у ... представља заоставштину сада покојних ЂЂ и ЕЕ на коју тужиоци полажу законска права као њихова деца. Како су тужиоци имали непокретност у својини које су се одрекли у корист државе а да су фактички заузврат, у трампу, добили непокретност у ... у закуп на неодређено време, да су имали статус чланова

породичног домаћинства које укључује и право да наставе да користе стан након смрти своје мајке, то су тужиоци имали легитимно очекивање да добију право да наставе да користе спорну имовину јер су уживали право које се може сматрати имовином у смислу члана 1 Првог протокола уз конвенцију. Тужиоци су најпре преко својих правних претходника а потом и лично у поседу куће у ... око 70 година и ниједног тренутка нису имали разлог да сумњају да је спорна кућа њима дата у замену за непокретност коју су они поклонили Централном комитету комунистичке партије Југославије то су испуњени и услови за стицање својине одржајем на предметној непокретности. Кућа у улици ... представља центар животних активности и језгро породичних успомена тужилаца против тужених АА и ББ који су старији људи.

Међу парничним странкама неспорна је чињеница да је у питању једна те иста непокретност иако је у писменим доказима који су били предмет оцене другостепеног суда означено да се налази у улици ... односно у улици ... (сада ... како се то наводи у тужби тужилаца-противтужених и тужиље ВВ).

По ставу Апелационог суда, супротно паушалним жалбеним наводима тужене Републике Србије, правилном применом одредби члана 199 и 200 Закона о парничном поступку, првостепени суд је дозволио преиначење тужбе учињено поднеском од 16.06.2021. године и на рочишту од 16.12.2021. године с обзиром да је исто целисходно за решење спорног односа међу парничним странкама а ради се о преиначењу из истог чињеничног и правног основа, то је применом члана 402 Закона о парничном поступку одлучено као у ставу првом изреке ове пресуде.

Полазећи од напред наведеног, Апелациони суд је извршио анализу и оцену сваког доказа засебно и у међусобној вези, с тим што приликом оцене доказа није везан било каквим законским правилима, већ је одлучивао на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа посебно и свих доказа заједно као и на основу резултата целокупног поступка.

На основу такве анализе, оцењено је да се може поклонити вера исказу тужилаца противтужених, да тужиља противтужена АА у континуитету живи у спорној непокретности, која је центар њених животних активности, да је тужилац противтужени ББ у периоду од 1980. па све до пензионисања 2010. године са својом породицом живео у ... након чега се вратио у ... и наставио да живи у спорној непокретности, да тужиоци противтужени сада у својини немају непокретну имовину те да је тужиља противтужена АА била и власник стана у улици ... у ... Наводима из исказа тужилаца противтужених да је предметни уговор о поклону закључен 30.12.1946. године између правног претходника тужилаца а њихове мајке ЋЋ као поклонадавца и Централног комитета комунистичке партије Југославије као поклонопримца, у ствари симуловани правни посао, односно да је прикривао уговор о размени непокретности, другостепени суд није поклатио веру, оценивши да су ови наводи у супротности са изведеним писменим доказима који су били предмет оцене у другостепеном поступку.

Одлучујући о приговору недостатка активне легитимације на страни тужиоца противтуженог ББ, по оцени другостепеног суда исти је неоснован с обзиром да тужилац противтужени као син сада покојних ЕЕ и ЋЋ спада у први круг законских наследника сагласно члану 9 Закона о наслеђивању – ЗОН, те како заоставштину чине подобна права која су оставиоцу припадала у тренутку смрти сагласно члану 1 ЗОН а имајући у виду да је међу парничним странкама спорна чињеница да ли је сада покојни ЕЕ стекао право својине по основу симулованог правног посла односно уговора о размени непокретности на кући у

улице ..., то је тужилац противтужени ББ активно легитимисан за подношење тужбе чији је правни основ утврђење права сувласништва на предметној непокретности а по основу права наслеђивања иза својих покојних родитеља односно по основу одржаја како се то истиче чињеничним наводима тужбе.

Према члану 51 Закона о облигационим односима -ЗОО, свака уговорна обавеза, мора имати допуштен основ. Према ставу 2. истог члана основ је недопуштен, ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима. Према члану 53 истог закона, ако основ не постоји или је недопуштен, уговор је ништав. Значи, основ уговорне обавезе или кауза је циљ коме странке теже приликом преузимања уговорних обавеза и према томе, кауза је један од битних услова за настанак одређеног правног посла, односно уговора.

Међутим, кауза може бити и привидна, односно фиктивна, ако се јавља као резултат воље уговорних страна, које руководећи се одређеним мотивима лажно представљају трећим лицима да су закључили један уговор са одређеном каузом а заправо закључују други уговор и таква фиктивна кауза доводи до настанка симулованог уговора а Закон о облигационим односима у члану 66 став 1 санкционише такво стање прописујући да привидни уговор не производи правно дејство међу уговорним странама, односно да је погођен санкцијом ништавости. Међутим, ако привидан уговор прикрива неки други уговор, тај други уговор важи само ако испуњава услове за његову пуноважност (став 2. члана 66 ЗОО).

Уговор о поклону није регулисан нормама позитивног законодавства и на њега се примењују правна правила из параграфа 561 – 568 Српског грађанског законика, сходно Закону о неважности правних прописа донетих пре 06.04.1941. године и за време непријатељске окупације. Код уговора о поклону, намера да се поклон учини је битан елемент уговора, а ако нема намере дарежљивости, нема ни уговора о поклону, већ се ради о неком другом уговору. Намера дарежљивости се не претпоставља, већ она мора бити изражена у уговору или произилазити из околности под којима је уговор закључен. Како би се утврдила права воља уговорних страна, сада покојне ЂЂ, као поклонодавца и друге уговорне стране, као поклонопримца, при закључењу уговора о поклону од 30.12.1946. године и отклонила разумна сумња у пуноважност истог, односно да ли закључени уговор о поклону прикрива уговор о размени права својине непокретности у ул..., тада у власништву мајке тужилаца, за право својине на кући у ул..., Апелациони суд је анализом доказа сагласно члану 8 Закона о парничном поступку закључио да нема доказа у прилог сумњи да је у питању симуловани правни посао, на чему тужиоци заснивају свој тужбени захтев.

Према члану 632 Српског грађанског законика, промена је такав уговор којим ко једну ствар за другу дати обећава.

Према члану 552 Закона о облигационим односима уговором о размени сваки уговарач се обавезује према свом сауговарачу да пренесе на њега својину неке ствари и да му је у ту сврху преда (став 1.), а предмет размене могу бити и друга преносива права (став 2.).

Наиме, тужиоци тврдњу да је спорна непокретност у ул... дата њиховим сада покојним родитељима, у замену за поклоњену непокретност у ул..., односно да је намера државе била да се адекватно одужи за учињени поклон, заснивају на допису ГГ од 17.05.1948. године из ког произилази да је дато наређење да се отац тужилаца ослободи плаћања станарине убудуће, те да му је познато због чега је донета таква одлука, као и на допису од 27. фебруара 1954. године под бројем 858/54 из ког произилази да је после учињеног поклона непокретности, оцу тужилаца бесплатно додељен стан у ..., те да питање ЕЕ треба третирати

као посебан случај при чињеници да је своју кућу поклонио заједници, те да је поред осталог потребно издати званични акт по ком би ЕЕ плаћао само један део кирије (можда 1/3 или половина) уместо пуног износа кирије према важећим прописима, док буде становао у кући која му је додељена на коришћење.

По ставу Апелационог суда, из наведених исправа, на којима тужиоци неосновано заснивају своју тврдњу да је дошло до фактичке размене права својине на непокретности, несумњиво проистиче да је отац тужилаца, сада покојни ЕЕ, ослобођен само плаћања станарине, односно омогућено му је плаћање по повољнијим условима, док користи предметну непокретност у ул...., јер је своју непокретност поклонио 1946. године. С тим у вези, другостепени суд прихвата, као основане жалбене наводе тужене-противтужиље Републике Србије, да у конкретном случају није дошло до фактичке размене непокретности, односно размене права својине на кући која је била предмет уговора о поклону непокретности 1946. године и непокретности која је 1956. године додељена оцу тужилаца, као носиоцу станарског права на коришћење, са члановима свог породичног домаћинства, супругом ЂЂ и децом АА, ББ и ВВ. Наиме, да се не ради о прикривеном уговору о размени непокретности, управо указује чињеница да је спорна непокретност додељена оцу тужилаца у својству носиоца станарског права на неодређено време, да постоји временски дисконтинуитет између учињеног уговора о поклону 1946. године и закљученог уговора о коришћењу спорне непокретности у својству носиоца станарског права 1956. године, чињенице да је површина непокретности која је била предмет уговора о поклону знатно мања од површине непокретности која је додељена оцу тужилаца у својству носиоца станарског права, те код чињенице да сада покојни ЕЕ и ЂЂ за живота нису предузимали ниједну правну радњу која би указала да је уговор о поклону прикривао у ствари уговор о размени права својине, већ напротив отац тужилаца је 1968. године и 1975. године закључио уговор о коришћењу у својству носиоца станарског права на предметној спорној непокретности, те је након његове смрти решењем Савезне Владе, предметна непокретност додељена на коришћење сада покојној ЂЂ у својству закупца на неодређено време која је пак у циљу доношења решења, које замењује уговор о закупу, покренула ванпарнични поступак пред Првим општинским судом у Београду. Из наведеног следи, да је предметни уговор о поклону непокретности последица јасно изражене намере дарежљивости покојне ЂЂ, док је спорна непокретност 1956. године додељена сада покојном ЕЕ, као носиоцу станарског права, у циљу решавања његових стамбених потреба и стамбених потреба његове породице. Управо из закљученог уговора о коришћењу стана од 13.09.1956. године (и каснијих уговора о коришћењу стана од 20.08.1968. године и 25.02.1975. године), јасно произилази изражена воља власника предметне непокретности у ул...., тј. државе да се предметна непокретност додели на коришћење покојном ЕЕ у својству носиоца станарског права на неодређено време, а плаћање станарине, односно закупнине, под посебним условима, последица је управо закљученог уговора о поклону 1946. године и ниједним накнадним актом даваоца на коришћење спорне непокретности, током вишедеценијског коришћења, воља даваоца на коришћење никада није мењана, а како се то основано жалбеним наводима тужене-противтужиље Републике Србије указује.

По ставу Апелационог суда неосноване су тврдње тужилаца-противтужених АА и ББ, да основ стицања права својине имају и по основу одржаја, с обзиром да су у поседу предметне непокретности око 70 година, односно да су исти имали закониту и савесну државину спорне непокретности. Закон о основама својинскоправних односа ("Службени лист СФРЈ" број 60/80 и 36/90, "Службени лист СРЈ" број 29/96 и "Службени гласник РС" број 115/2005-др.закон), у члану 20 став 1. прописује да се право својине стиче по самом закону, на основу правног посла и наслеђивањем. Чланом 28 истог закона ставом 2.

прописано је да савестан и законити држалац непокретне ствари, на коју други има право својине, стиче право својине на ту ствар одржајем, протеком 10 година, а ставом 4. да савестан држалац непокретне ствари, на којој други има право својине, стиче право својине на ту ствар одржајем протеком 20 година. Чланом 30 истог закона ставом 2. прописано је да у време потребно за одржај урачунава се и време за које су претходници садашњег држаоца држали ствар као савесни и законити држаоци, односно као савесни држаоци. Чланом 72 ЗОСПО прописано је да је државина законита ако се заснива на пуноважном правном основу који је потребан за стицање права својине и ако није прибављена силом, преваром и злоупотребом поверења (став 1.), а државина је савесна ако држалац не зна или не може знати да ствар коју држи није његова (став 2.) и савесност државине се претпоставља (став 3.).

Наиме, одржај (*usucapio*) је један од оригинарних начина стицања права својине на основу државине која има одређене квалитете, (узукапиона државина) и која је трајала законом утврђено време. Одржај има за последицу да се фактичка власт претвара у правну, то јест да државина као фактичко стање, под одређеним условима прераста у субјективно право. Ако неко лице дуже времена држи ствар као да је њен власник, он ће уз испуњење осталих законских услова, заиста постати њен власник. Циљ одржаја је да се отклони трајнији несклад између државине и својине, да се стабилизује одређено стање које већ дуже времена фактички постоји. Претварање фактичког стања у правно је фактор пацификације односа у којима постоје отворена питања, чиме се доприноси остварењу важне друштвене потребе за стабилношћу и извесношћу у правним односима. Циљ одржаја је, дакле вишеструк, поред интереса стицаоца (узукапијента) постоји општи интерес за које постављење и умирење правног поретка. Повећава се степен правне сигурности у друштвеним односима и поверење у правни промет, јер се стицањем права својине путем одржаја отклања сумња припадају ли заиста ствари и права онима који их имају у државини.

Према законској формулацији и у одредби члана 72 ЗОСПО, државина је савесна ако држалац незна или не може знати да ствар коју држи није његова. Квалитет савесности процењује се према субјективном уверењу држаоца, (*bonafides*) да ли му је познато или је према постојећим околностима могло бити познато да ствар коју држи није његова односно да припада неком другом. Савестан је онај држалац који верује у правни основ своје државине то јест оправдано сматра да је и тугулар права чију садржину фактички врши. Савесни држалац није свестан да се његова фактичка власт разилази од правног стања. Та његова заблуда о свом сопственом праву мора бити објективна, то јест таква да он према нормалним околностима није морао да сумња да није стекао право које фактички врши. За појам савесности није довољна чињеница да је држалац у извињавајућом, оправданој заблуди о праву чију садржину врши него се захтева да није ни могао ни морао према објективним приликама и околностима посумњати да није титулар права чију фактичку власт врши.

Имајући у виду цитиране одредбе закона, основано су у току првостепеног поступка, а исто тако и у жалбеном поступку тужена- противтужиља Република Србија и тужени Град Београд указивали да тужиоци-противтужени АА и ББ и тужиља ВВ нису могли да стекну својину на предметној непокретности ни по основу одржаја с обзиром да у конкретном случају није испуњен услов савесности државине тужилаца-противтужених док за тужиљу ВВ није испуњен ни основни услов постојања државине. Наиме, према ЗОСПО се захтева да савесна државина као услов за стицање права својине одржајем, треба да постоји све време које је законом одређено јер време почиње тећи оног дана када је држалац ступио у државину ствари а завршава се истеком последњег дана времена потребног за одржај. Савесност се не процењује једнако приликом стицања државине и током протока рока за који држалац држи

ствар. Савесност се цени по једном строжем критеријуму у време стицања државине, а по другом блажем критеријуму касније док тече време потребно за одржај.

При чињеници да је покојном ЕЕ предметна непокретност додељена у својству носиоца станарског права, да су тужиоци- противтужени предметну непокретност користили као чланови породичног домаћинства својих родитеља, с тим што је тужила ВВ као члан породичног домаћинства својих родитеља у државини спорне куће била до 1958. године, те да је правоснажном пресудом Првог основног суда у Београду П 2731/11 од 30.09.2016. године одбијен тужбени захтев тужилаца АА и ББ којим су тражили да се утврди да имају право да наставе да трајно користе као носиоци права закупа на неодређено време стан број ... у ... у улици ..., то заблуда тужилаца-противтужених и тужиле ВВ о сопственом праву на спорној непокретности није објективна, јер из утврђеног чињеничног стања несумњиво произилази да нису били у оправданој, извињавајућој заблуди о праву чију садржину врше, односно према свим објективним критеријумима имали су сазнања да предметну непокретност су користили као чланови домаћинства носиоца станарског права коме је предметна непокретност додељена на коришћење на неодређено време.

Имајући у виду изнето, побијана пресуда у ожалбеном ставу трећем изреке морала је бити преиначена, те је применом одредбе члана 387 став први тачка 5 одлучено као у ставу другом изреке ове пресуде.

Одлучујући о противтужбеном захтеву тужене-противтужиле Републике Србије, другостепени суд је прво ценио неоснованим истакнут приговор недостатка активне легитимације Републике Србије за подношење тужбе којом је тражено да се обавезу тужиоци-противтужени АА и ББ да туженој-противтужиле Републици Србији предају у posed, испражњену од свих лица и ствари, на слободно коришћење и располагање предметну непокретност у улици ... Наиме, тужена-противтужила Република Србија правни је следбеник даваоца на коришћење предметне непокретности у својству носиоца станарског права, односно закупца правним претходницима тужилаца-противтужених, те како тужиоци-противтужени АА и ББ немају правни основ за коришћење предметне спорне непокретности а како то произилази из правоснажне пресуде Првог основног суда у Београду П 27031/11 од 30.09.2016. године, то је тужена-противтужила Република Србија сагласно члану 36 став 3 Закона о становању ("Службени гласник РС", бр. 50/92 са каснијим изменама и допунама који се примењује у овом случају према времену смрти 24.04.2011. године ЂЂ) активно легитимисана да тражи иселење тужилаца-противтужених из предметне непокретности.

Тужиоци-противтужени АА и ББ оспоравање противтужбеног захтева тужене-противтужиле Републике Србије заснивају на тврдњи да се спорна непокретност може сматрати домом у смислу члана 8 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, с обзиром на то да у њој живе више деценија, најпре са родитељима а након њихове смрти сами, да се никада нису одјављивали са дате адресе, да имају трајне и чврсте везе са предметним простором, да је предметна непокретност центар њихових животних активности, да се тужилац-противтужени ББ и за време боравка на привременом раду никада није одјавио са адресе у улици ..., да немају на други начин решено стамбено питање, да су људи у позном животном добу, у пензији, те да је нарочито значајно да остатак живота проведу достојанствено а не на улици.

Имајући у виду све напред наведено, по ставу другостепеног суда у конкретном случају једино се може расправљати о праву тужилаца-противтужених да наставе коришћење предметне непокретности по основу права на дом.

Према пракси Европског суда за људска права-ЕСЉП “дом” је аутономан појам, па одговор на питање да ли се одређени простор може сматрати домом неког лица у смислу члана 8 став 1 Европске конвенције зависи од чињеница и околности конкретног случаја, пре свега, постојања трајних и чврстих веза лица са тим простором, при чему је без утицаја законитост основа коришћења тог простора (пресуда Buckley против Уједињеног Краљевства, број представке 20348/92 од 29.09.1996. године, став 53-54 и Mc CANN против Уједињеног Краљевства, број представке 19009/04 од 13. маја 2008. године, став 46). Такво становиште изражено у пракси ЕСЈП, прихватио је и Уставни суд у својим одлукама Уж 5084/2011 од 17. јануара 2013. године и Уж 9495/2013 од 22. октобра 2015. године. Према члану 8 став 2 Европске конвенције, допуштено је мешање у остваривање права на поштовање дома ако је то мешање у складу са законом, ако се тим мешањем остварује један или више легитимних циљева прописаних наведеним чланом и ако је оно неопходно у демократском друштву ради постизања тих циљева. При том, захтев неопходности у демократском друштву односи се како на процесна тако и на материјално правна питања (пресуда Mc CANN против Уједињеног Краљевства, став 49 и пресуда Yordanova и други против Турске, број представке 25446/06 од 24.04.2012. године, став 118).

У конкретном случају, може се говорити о конкуренцији права на дом на који претендују тужиоци-противтужени и права на имовину коју у овом случају поседује тужена-противтужиља Република Србија. Тужена противтужиља Република Србија у овом случају допуштеност свог задирања у евентуално право тужилаца-противтужених на дом заснива на закону али је и поред тога нужно проценити равнотежу, односно пропорционалност како то наводи Европски суд у пресуди Џејмс и други против Уједињеног краљевства (NO 3/1984 од 21.2.1986. године). Чињеница да су тужиоци-противтужени за живота своје мајке која је била одређена за закупца на предметној спорној непокретности, стекли више непокретности којима су располагали теретним уговорима и на тај начин стекли знатна новчана средства (тужиља-противтужена АА по основу уговора о купопродаји непокретности од 28.3.2008. године стана у улици ... у ... по структури трособног износ од 150.000,00 евра и по основу уговора о продаји непокретности – куће од 25.6.2007. године износ од 275.000,00 евра с тим што је иста била и власник стана у улици ...; тужилац-противтужени ББ по основу уговора о продаји непокретности од 28.6.2007. године износ од 165.000,00 евра и по основу уговора о продаји непокретности од 28.6.2007. године износ од 135.000,00 евра) у тесту пропорционалности свакако даје предност туженој-противтужиљи као сопственику имовине и њеном праву на мирно уживање имовине с обзиром да предметна непокретност кућа у улици ... је у јавној својини Републике Србије а како то произилази из преписа листа непокретности бр. ... КО ... Европски суд у одлуци Велоса Барета против Португала (NO 18072/90 од 26.10.1995. године) изнео је став да не постоји обавеза државе нити право сваког лица да поседује стан или дом за себе. Потребно је само обезбедити адекватан смештај и услове за лица која нису у стању да себи обезбеде стан. Другим речима право на дом се јавља само у ситуацији када неко лице себи не може да обезбеди никакве услове становања. Без обзира што се сматра да право на дом није економско ни социјално право оно свакако има елементе тог социјалног статуса лица на кога се то право евентуално односи. Ако то лице по неком другом основу има начин да своје стамбене потребе задовољи, онда се оно не може позивати на право на дом као што је то реч у конкретном случају с обзиром да су тужиоци-противтужени имали довољно могућности стицањем знатних новчаних средстава продајом непокретности које су стекли за живота своје покојне мајке да задовоље своје стамбене потребе. Отуда сама чињеница да тужиоци-противтужени дуго времена живе у наведеној спорној непокретности, те да су у питању лица у познијој животној доби, сама за себе није довољна да им се по том основу и призна право на дом. Чињеница да тужена-противтужиља

дуго времена толерише овакво стање у коме тужиоци-противтужени станују у спорној непокретности која је у јавној својини Републике Србије, у конкретном случају није довољна за признавање права на дом без обзира што је Европски суд у својој одлуци Цвијетић против Хрватске (NO 17549/01 од 26.2.2004. године) заузео став да када држава дуго толерише стање односно не извршава своје пресуде о иселењу, то дају право лицу које треба да се исели да настави са коришћењем стана. У овом случају, тиме што није благовремено реаговала тужена-противтужиља и тражила иселење тужилаца-противтужених, то је тужена-противтужиља управо и омогућила тужиоцима-противтуженима не само да у дугом периоду користе предметну непокретност без правног основа већ да и у том периоду реше своје стамбено питање а како је то напред наведено из којих разлога је основан противтужбени захтев тужене Републике Србије.

Имајући у виду изнето сагласно одредби члана 387 став 1 тачка 5 Закона о парничном поступку преиначена је побијана пресуда у ставу четвртном изреке те је одлучено као у ставу трећем изреке ове пресуде.

Решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу петом изреке побијане пресуде преиначено је на основу члана 401 тачка 3 а у вези члана 387 став 1 тачка 5 Закона о парничном поступку. Туженој-противтужиљи Републици Србији и туженом Граду Београду сагласно одреби члана 150, 153, 154, 162 и 163 Закона о парничном поступку признати су трошкови за радње које су биле нужне и оправдане за вођење поступка и то туженој-противтужиљи Републици Србији за састав одговора на тужбу са противтужбом и састав два образложена поднеска у износу од по 22.500,00 динара, за приступ на 10 одржаних расправа у износу од по 24.000,00 динара односно све у укупном износу од 307.500,00 динара. Туженом Граду Београду признати су трошкови за састав одговора на тужбу и састав два образложена поднеска у износу од по 22.500,00 динара и за приступ на седам одржаних расправа у износу од по 24.000,00 динара, односно све у укупном износу од 235.500,00 динара.

Тужиоци-противтужени АА и ББ обавезани су да солидарно накнаде трошкове парничног поступка туженој противтужиљи Републици Србији и Граду Београду у наведеним износима те како је у парницу поред тужилаца противтужених приступила и тужиља ВВ, дана 16.06.2021. године, то је иста у обавези да солидарно са тужиоцима противтуженима АА и ББ тужиљи противтуженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 96.000,00 динара, а туженом Граду Београду у износу од 72.000,00 динара. Трошкови парничног поступка одмерени су у складу са Адвокатском тарифом важећом у време доношења судске одлуке.

С обзиром на изнето, одлучено је као у ставу четвртном изреке ове пресуде.

Како су тужена противтужиља Република Србија и тужени Град Београд успели са жалбом у другостепеном поступку, то су тужиоци противтужени АА и ББ и тужиља ВВ обавезани да солидарно туженој противтужиљи Републици Србији накнаде трошкове на име састава жалбе у износу од 60.000,00 динара и приступа на једно рочиште пред другостепеним судом у износу од 38.250,00 динара, односно у укупном износу од 98.250,00 динара, а туженом Граду Београду за приступ на једно рочиште пред другостепеним судом у износу од 38.250,00 динара. Трошкови другостепеног поступка који су признати туженој противтужиљи Републици Србији и туженом Граду Београду одмерени су у складу са важећом Адвокатском тарифом у време пресуђења.

Сходно изнетом применом члана 165 Закона о парничном поступку, одлучено је као у ставу петом изреке ове пресуде.

Захтев тужилаца противтужених АА, ББ и тужиље ВВ за накнаду трошкова другостепеног поступка је одбијен, будући да нису успели у другостепеном поступку, а састав одговора на жалбу тужене противтужиље Републике Србије, није нужан трошак, те је сходно одредби члана 165 Закона о парничном поступку донета одлука као у ставу шестом изреке ове пресуде.

Имајући у виду да су тужиоци противтужени АА и ББ и тужиља ВВ сагласно члану 197 став 2. ЗПП поставили више тужбених захтева у међусобној вези, на начин да суд усвоји следећи од тих захтева, ако нађе да претходни захтев није основан, те како је овом пресудом одлучено о ожалбеном првом евентуалном тужбеном захтеву, то се списи предмета П 2907/20 враћају Вишем суду у Београду ради одлучивања о преосталим евентуалним тужбеним захтевима.

**Председник већа-судија
Јелена Стојилковић с.р**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић